

ITHIPOL THANGCHALOK

Rama IX Art Mus

มูลนิธิ
หอศิลป์แห่งชาติ
RAMA IX ART MUSEUM FOUNDATION

อภินันทนาการจาก

CON-tempus
THE BANGKOK FINE ARTS CENTER

Rama IX Art Museum Foundation

อิทธิพล ตั้งโหลก

นิทรรศการศิลปะ

12 ธันวาคม 2534 – 5 มกราคม 2535

ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

หอศิลป์ กรุงเทพฯ

ITHIPOL THANGCHALOK

RECENT PAINTINGS

DECEMBER 12, 1991 – JANUARY 5, 1992

THE NATIONAL GALLERY,

BANGKOK, THAILAND

MODERN MANAGEMENT OF ART CO., LTD.

3/31 SOI PHICHIT, SUKHUMVIT 18, PHRAKHANONG,
BANGKOK 10110 TEL. 258-1355, 259-8190-3 FAX. 258-1953

เมื่อวันที่ 15 - 17 ตุลาคม พุทธศักราช 2534 ที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีโอกาสเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมประจำปีสภาผู้ว่าราชการนาครโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ครั้งที่ 46 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติ สิริกิติ์ การจัดการประชุมครั้งนี้ได้สร้างความประทับใจให้กับผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ สิ่งหนึ่งที่ได้บันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ครั้งนี้ ก็คือการนำศิลปกรรมร่วมสมัยเข้าสร้างสรรค์ บรรยากาศ แห่งความเป็นอารยประเทศ

รูปแบบของงานศิลปกรรมบางชิ้น ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ต่างทัศนะ ต่างสภาวะจิต ต่างสภาวะแวดล้อม สิ่งเหล่านี้ดูเหมือนจะเป็นบรรยากาศที่ท้อแท้ ความเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทยเรา ความขัดแย้งทางความคิดและการนำเสนอที่ต่างมุมมอง เป็นปกติของมนุษยชาติ หลายชั่วอายุคน ความคิดต่าง ๆ และการกระทำที่ต่างทัศนะเหล่านี้ คงยุติลงได้ด้วยดี เมื่อเราทุกคนต่างมีเป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาศิลปะของไทยให้เจริญก้าวหน้าเพื่อลูกหลานไทยสืบไป

บริษัท โมเดิร์น แมเนจเม้นท์ ออฟ อาร์ต จำกัด มีความยินดีและภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนสนับสนุน งานแสดงศิลปกรรมร่วมสมัย ที่มีคุณค่ายิ่ง ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิทธิพล ตั้งโฉลก ศิลปินชั้นเยี่ยมแห่งชาติ ปี 2522 และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดงานในครั้งนี้ จะนำมาซึ่งการสร้างสรรค์ บรรยากาศ แห่งความเป็นอารยประเทศของไทย

2 ธันวาคม 2534

คำนำ

ในการทำงานศิลปะตลอดระยะเวลากว่า 20 ปีมานี้ ผมทำงานโดยอาศัยสัญชาตญาณเป็นหลัก ความเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไปในผลงานแต่ละชิ้น แต่ละชุดก็เกิดขึ้นจากความคิด และอารมณ์ความรู้สึกที่ได้รับมาจากสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว แนวความคิดที่ยังใช้สืบต่อเนื่องเป็นหลักมาโดยตลอดก็เกิดขึ้นจากการสังเกตและพิจารณาเห็นความจริงในธรรมชาติที่มีความขัดแย้งเป็นส่วนประกอบซึ่งกันและกัน เป็นขั้วตรงกันข้ามที่ปรากฏอย่างเท่าเทียมกันเสมอ เช่น กลางวันกับกลางคืน การเกิดกับการดับสูญ ความเป็นระเบียบกฎเกณฑ์กับความอิสระ จิตวิญญาณกับร่างกายและวัตถุ รูปทรงและพื้นที่ว่าง เป็นต้น ความขัดแย้งที่เผชิญหน้ากันนี้เป็นความขัดแย้งที่อยู่ร่วมกันอย่างประสานกลมกลืนก่อให้เกิดความสมดุล และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โลกและชีวิตดำรงอยู่ดำเนินต่อไป หมุนเวียนเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องกันไปอย่างไม่สิ้นสุด

แนวความคิดนี้เป็นแนวความคิดหลักที่กว้างครอบคลุมการทำงานศิลปะของผมมาโดยตลอด แต่ในการทำงานแต่ละชุดในช่วงเวลาต่างกัน ผมจะมีความคิดเฉพาะที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวิถีชีวิต อารมณ์ ความรู้สึก และเทคนิคที่ทดลองค้นคว้าเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะที่มาตามความคิดและความบังดาลใจในแต่ละช่วง เช่น ผลงานในระยะแรก ๆ ผมได้ความคิดมาจากตึกเก่า ๆ รอบมหาวิทยาลัยศิลปากร ในช่วงนั้นผลงานภาพพิมพ์ที่ทำออกมาเห็นได้ชัดถึงที่มาของความคิด เช่น ประตู หน้าต่าง ผืนของตึกเก่า ๆ “ความขัดแย้ง” ที่เห็นได้ชัดคือ รูปทรงที่ทับซ้อนถึงช่องว่างที่ลึกเข้าไป เส้นและรูปทรงเรขาคณิตของโครงสร้างตึกกับผืนที่ผุกร่อนหักพังไป ผลงานในระยะต่อ ๆ มาความคิดในการทำงานก็ยังมาจากสิ่งแวดล้อมที่เป็น “เมืองใหญ่” ของกรุงเทพฯ แต่รูปแบบเปลี่ยนแปลงไปใช้สัญลักษณ์นามธรรมนามาชนิดถ่ายทอดความคิดและอารมณ์ความรู้สึกภายในโดยตรง

สำหรับผลงานในชุดที่จัดแสดงอยู่ ในครั้งนี้เป็นผลมาจากการทดลองค้นคว้า และพัฒนาต่อเนื่องมา 4-5 ปี ในช่วงหลัง ที่มาของความคิดเปลี่ยนไปจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุของเมือง มาเป็นสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมคือ วัด และ ศิลปะวัตถุ โบราณวัตถุของไทย “ความขัดแย้ง” ที่ปรากฏในผลงานชุดนี้จึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมคือ เป็นความขัดแย้งของจิตวิญญาณกับวัตถุ ความเคลื่อนไหว

และความนิ่งสงบ โดยเฉพาะความขัดแย้งต่อรองระหว่างแบบอย่างเดิมเฉพาะตัวที่เป็นสากลกับแบบอย่างใหม่ที่ได้รับมาจากศิลปะไทยประเพณี

ในการแสดงงานครั้งนี้เป็นการแสดงผลงานเดี่ยวครั้งแรก เพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาผมไม่มีเวลาเพียงพอที่จะทำงานได้อย่างมีสมาธิสม่ำเสมอถึงขั้นที่จะพัฒนาผลงานให้ก้าวหน้าได้ดังใจปรารถนา จนถึงช่วง 2-3 ปีมานี้ที่ภาระงานด้านบริหารหมดไป ประกอบกับการมีห้องปฏิบัติงานส่วนตัวที่บ้านในปี 2533 ผมจึงมีโอกาสที่จะทำงานได้มากขึ้นและวางแผนแสดงงานครั้งนี้ขึ้นมาเป็นพิเศษช่วงประจวบกับที่คณะจิตรกรรมฯ ประกาศให้ทุน “มีเซียม ยิบอินซอย เพื่อการสร้างสรรค์ศิลปะหรือการค้นคว้าเพื่อการสอนศิลปะในคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์” ซึ่งเป็นทุนที่คุณมีเซียม ยิบอินซอย ผู้ล่วงลับไปแล้วได้มีความห่วงใยและมีความปรารถนาที่จะส่งเสริมการค้นคว้าและสร้างสรรค์ ได้มอบไว้ให้กับมหาวิทยาลัยศิลปากร ทุนนี้มีส่วนช่วยเป็นอย่างมากในการทำงานโดยไม่ต้องวิตกกังวล และช่วยให้จิตรกรรมศิลปะครั้งนี้เสร็จได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทุนนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งไม่เฉพาะแต่คณาจารย์ในคณะจิตรกรรมฯ เท่านั้น แต่จะเป็นประโยชน์ต่อวงการศิลปะของประเทศโดยรวมด้วย

และท้ายที่สุดนี้ ผมต้องขอขอบคุณต่อ คุณหญิงนิรมล สุริยสัจย์, คุณกอบกาญจน์ สุริยสัจย์ และบริษัท โตชิบาประเทศไทย จำกัด, บริษัท เจริญอักษร เปเปอร์ จำกัด, คุณธนพล วัฒนกุล พร้อมทั้งบริษัท โมเดิร์น แมเนจเม้นท์ ออฟ อาร์ต จำกัด ที่ให้การสนับสนุน ในการจัดทำสูจิบัตร โปสเตอร์ และการจัดเชิญสำหรับนิทรรศการครั้งนี้ ซึ่งช่วยให้จิตรกรรมครั้งนี้ เสร็จอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทุกประการ

อิทธิพล ตั้งโฉลก

อิทธิพล ตั้งโฉลก เป็นอาจารย์สอนศิลปะในคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับรางวัล เหรียญทองจากการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติหลายครั้ง ต่อเนื่อง จนถึงเกณฑ์ที่ได้รับเกียรติเป็นศิลปินชั้นเยี่ยมเมื่อพ.ศ. 2522

อิทธิพลยังสร้างงานศิลปะมาโดยตลอดอย่างสม่ำเสมอ จนเข้าสู่มิติใหม่ของตัวเองอย่างแท้จริง เขาได้ทดลองเทคนิควิธีการต่าง ๆ ทั้งพิถีพิถันในการเลือกสรรวัสดุสำหรับงานของเขา เพื่อแสดงออก ซึ่งความคิดที่มีระเบียบเฉพาะตัวอย่างเด่นชัดยิ่งกว่าเดิม ดังงาน ภาพพิมพ์ และงานจิตรกรรมที่เขาทำขึ้นหลังจากที่ได้รับเกียรติสูงสุด นั้นแล้ว

ศิลปะของอิทธิพลสะท้อนถึงกฎแห่งความขัดแย้งที่แสดงออก ได้อย่างมีสาระ ชวนให้ติดตาม งานโดยรวมของอิทธิพลมี ส่วนประกอบสำคัญคือแผ่นพื้นรูปต่าง ๆ พื้นผิวเรียบ หรือขรุขระ ระบายเดียว หรือระบายเหลื่อมต่างระดับ เส้นลักษณะต่าง ๆ และสีบางสี การกล่าวโดยรวมเช่นนี้อาจทำให้เข้าใจได้ว่าเป็น สิ่งซ้ำจำเจ แต่เปล่าเลย กรรมวิธีแสดงออกเฉพาะตัว และวัสดุ แต่ละอย่างที่อิทธิพลเลือกนำมาใช้ ก่อให้เกิดผลใหม่ ๆ อย่าง ต่อเนื่องจากงานชุดหนึ่งไปยังชุดต่อ ๆ ไป การสืบเนื่องเช่นนี้ย่อม ไม่มีที่สิ้นสุด เพราะเป็นวงจรหนึ่งของการสร้างสรรค์งานศิลปกรรม ที่เปิดแนวทางใหม่ ๆ อันเกิดจากการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เห็นได้ จากในงานแต่ละชิ้นของอิทธิพล ซึ่งแสดงระเบียบเฉพาะตัวของเขา ได้อย่างมากมายไม่รู้จบ

พื้นผิวรูปอิสระ ที่อาจเป็นเหลี่ยม โค้ง หรือมน มีทั้งขอบคม เรียบกริบ มีทั้งขรุขระ สีที่ใช้มักจำกัดอยู่เพียงไม่กี่สี ดูจะสอดคล้อง กับลักษณะเฉพาะตัวของอิทธิพลที่เคร่งขรึม เช่น สีโลหะดั่งสีทอง สีเงิน รวมทั้งสีดำสนิท และสีหม่นคล้ำที่ผ่องคลายด้วยสีสดใส อ่อนจางบางสีตามจังหวะอันเหมาะสม เส้นตรงขนาดต่าง ๆ รวมถึง ที่เป็นแถบเรียบมีความสำคัญสำหรับงานของอิทธิพล ใช้กำหนด เป็นรูปกรอบ เป็นแนว เป็นขอบเขต อยู่ท่ามกลางลักษณะที่เป็น อิสระของพื้นผิวรูปต่าง ๆ ซึ่งมีรูปรอยเลื่อนไหลเกิดจากการขีด ขีด กรีด หรือเขียนวาด ลักษณะที่หลากหลายดังกล่าว ยุ่งเหยิงจนไม่น่า จะเกิดเป็นความงามได้ แต่อิทธิพลก็เรียบเรียงให้เกิด “กฎระเบียบ ที่แฝงอยู่ท่ามกลางความเป็นอิสระ” หรือโดยกลับกันว่า “ความเป็น อิสระที่มีกฎระเบียบแฝงอยู่” ได้อย่างงามและเรียบง่าย

อิทธิพลกล่าวถึงรูปกรอบ รูปขอบเขตว่า “ผมเคยนึกถึง กรอบประตู หน้าต่างของตึกเก่า ๆ” ซึ่งบัดนี้คลี่คลายกลายเป็น รูปสัญลักษณ์ไปแล้วโดยสมบูรณ์ เขากล่าวถึงรูปรอยอิสระที่ เลื่อนไหลของเขาว่า “แรกได้แรงบันดาลใจจากร่องรอยบน ผืนตึกเก่า ต่อมาจึงปรับเปลี่ยนมาสู่สาระใหม่ที่เกี่ยวข้องกับรูปรอย หรือลวดลายประดับจากศิลปกรรมไทยที่ย้อนลึกลงไปในอดีต” แต่การแสดงออกในงานศิลปะของอิทธิพล ก็มีใช่เป็นแนวอุดมคติ อย่างไทยโบราณ เพราะเป็นเพียงการหยิบยืมลักษณะแห่งอดีต เหล่านั้นขึ้นมาพิจารณา นำมาใช้ในลักษณะใหม่ตามระเบียบ วิธีเฉพาะของอิทธิพลเอง งานของอิทธิพลจึงมีความหมายเป็น พื้นฐานอยู่ก่อนโดยผ่านการปรับปรุงเรื่อยมาจนกลายเป็น รูปสัญลักษณ์ อันเป็นความงามแนวใหม่ที่สอดคล้องกับการร่วมรับรู้ ของเราในยุคปัจจุบัน

สันติ เล็กสุขุม
ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ
คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
ต.ก. 34

Ithipol Thangchalok is currently teaching at the Faculty of Painting, Sculpture and Graphic Arts, Silpakorn University. He has been consecutively awarded three gold medals from the National Art Exhibition and was, therefore, awarded the title “National First Class Artist” in 1979.

Ithipol has consistently created art works and has experimented with various new techniques and unique choices of materials in order to achieve a more individual expression. This is especially shown in the paintings and graphic works he has done since receiving the aforementioned honour.

The majority of his works are comprised of various forms of planes, smooth or rugged; single or multi-level; different kinds of lines and certain sets of colours. He effectively uses contrast to strengthen meaning. With this kind of description, one may assume that it can only be just another boring piece of art work. On the contrary, Ithipol's individual technique of expression including the materials selected, reflect his continuous development in concept and technique. This continuity is infinite as it is a cycle of artistic creativity that helps open new horizons which reflect improvement and adaptation. Each of Ithipol's works manage to present such artistic growth.

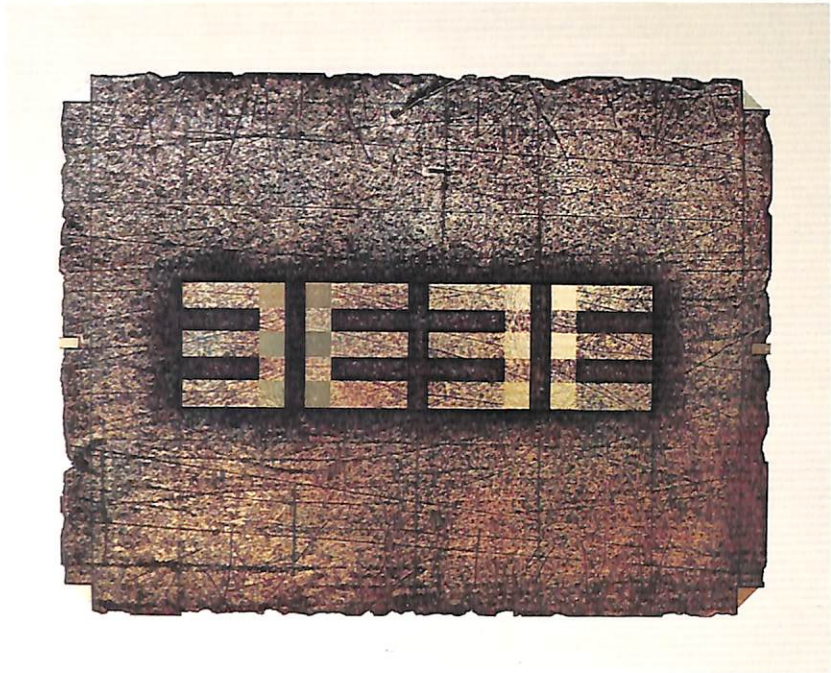
The free-form planes in square, curve, or round shapes, with smooth or rugged edges; and the use of limited colours perfectly correspond with Ithipol's serious character. Metallic colours of gold and silver, black or dark-toned colours are aptly softened by certain pale light colours. Different sizes of lines including smooth stripes are quite significantly used in Ithipol's work to frame and to set the boundaries amidst the free-flowing planes done by scraping, scratching, cutting or drawing. This variety seems too complicated to evoke beauty but Ithipol is able to arrange them aesthetically and creates “Order amidst confusion” or, vice versa, “Confusion with order hidden within.”

“I,” Ithipol said of the frame and boundary which he elevates to the symbolic level, “thought of the door or window frames of the old building. First I was inspired by traces upon old walls, then I adapted them into new context of traces or designs of the ancient Thai art,” he said of his free-flowing planes. Ithipol's artistic expression is not, however, the Thai traditional style but a mere adaptation of those ancient characteristics. Ithipol's work has, therefore, been

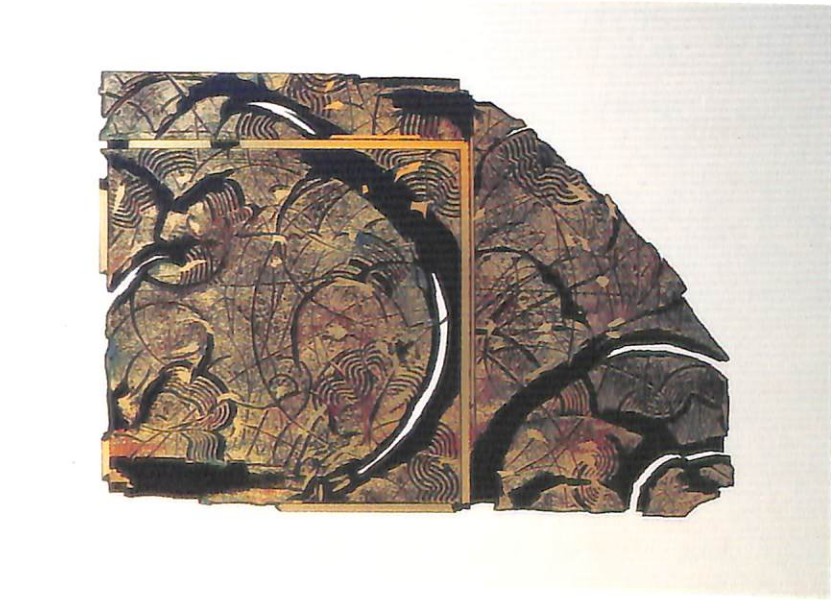
developed from a fundamental meaning, through his own individual interpretation, to a new symbolic level. Thus, corresponding with our modern perception, a new trend of beauty is created.

Santi Leksukhum History of Art Department
Faculty of Archaeology, Silpakorn University,
October 1991

Translated by Assistant Professor Warunwan Tangsuwan

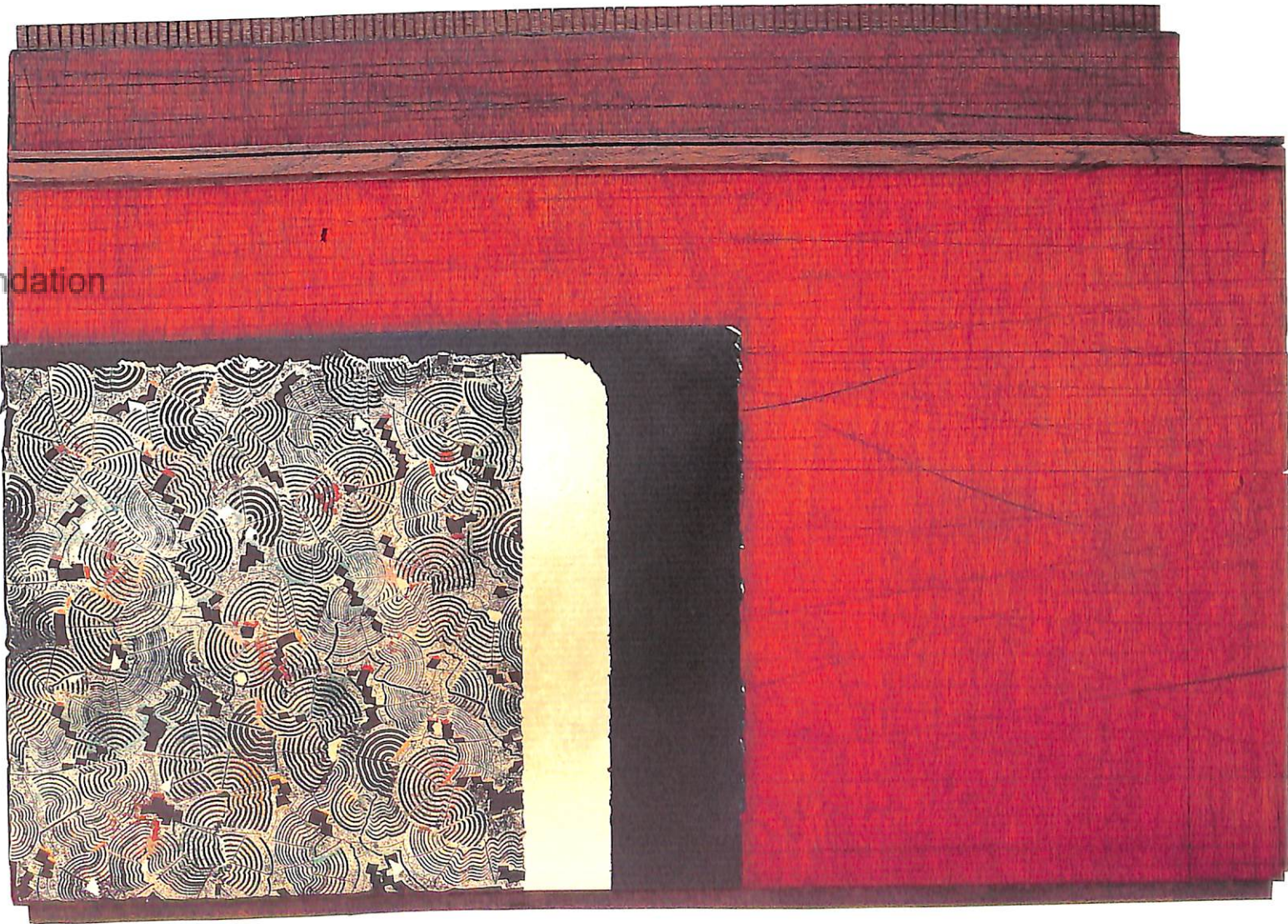

FRAGMENTS SERIES 33/30, 1987
 ACRYLIC EPOXY AEROSOL PAINT ON METALLIC PAPER MOUNTED ON PAPER
 70 x 100 CM/27 1/16 x 39 3/8 IN.

FRAGMENTS SERIES III 5/33, 1990
 ACRYLIC EPOXY AEROSOL PAINT ON METALLIC PAPER MOUNTED ON PAPER
 70 x 98 CM/27 9/16 x 38 9/16 IN.

Rama IX Art Museum Foundation

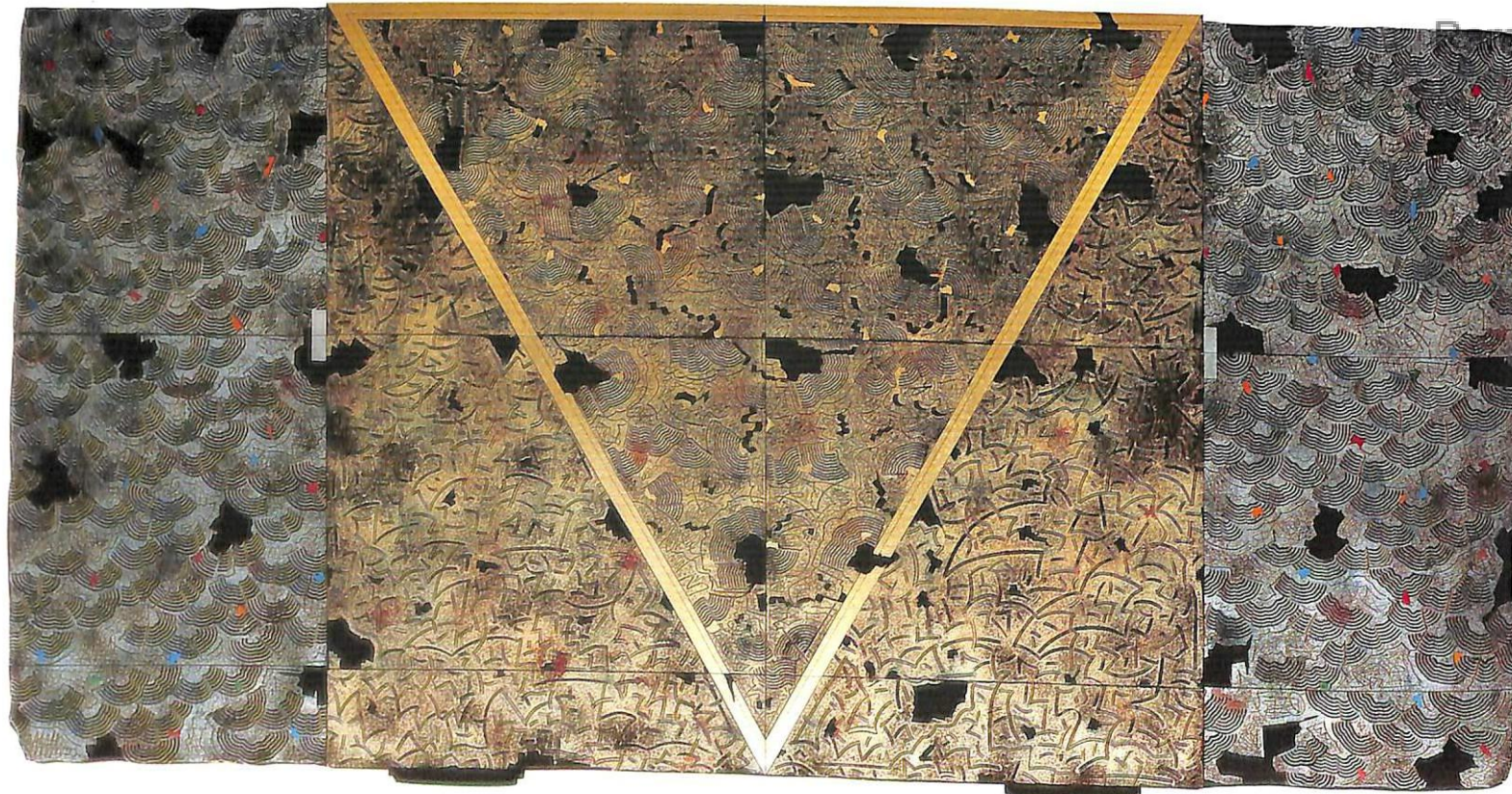

FRAGMENTS FROM THE PAST 1/34, 1991
 ACRYLIC EPOXY AEROSOL PAINT ON METALLIC PAPER MOUNTED ON PLYWOOD WITH PAINTED WOOD
 86 x 122 CM/33 7/8 x 48 IN.

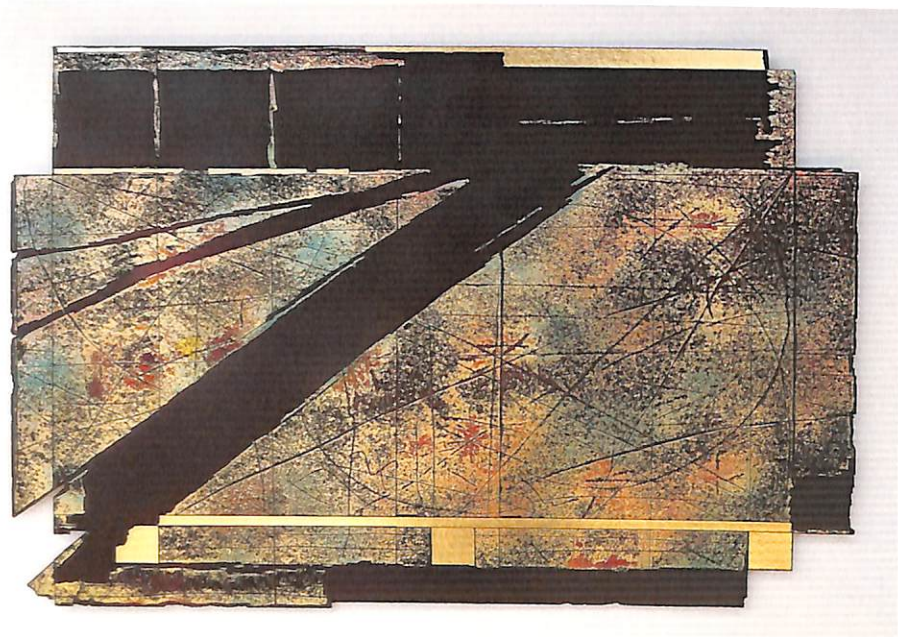

FRAGMENTS SERIES III 16/33 1990
 ACRYLIC EPOXY AEROSOL PAINT ON METALLIC PAPER MOUNTED ON CARDBOARD
 98 x 124 CM/38 9/16 x 48 13/16 IN

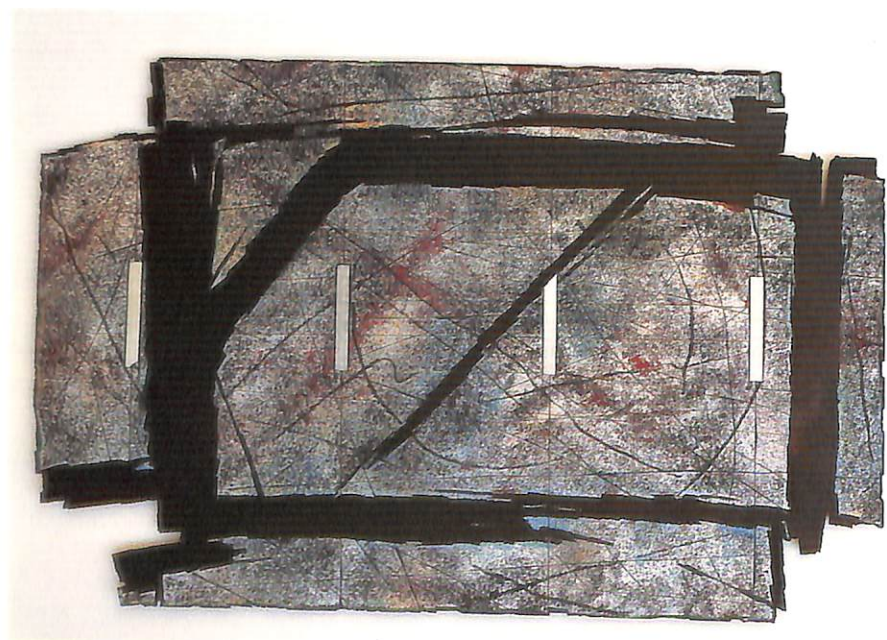
Benjamin IX Art Museum Foundation

FRAGMENTS FROM THE PAST 36/33 1990
 ACRYLIC EPOXY AEROSOL PAINT ON METALLIC PAPER MOUNTED ON PLYWOOD WITH WOOD
 122 x 244 x 5 CM/48 x 96 x 2 IN

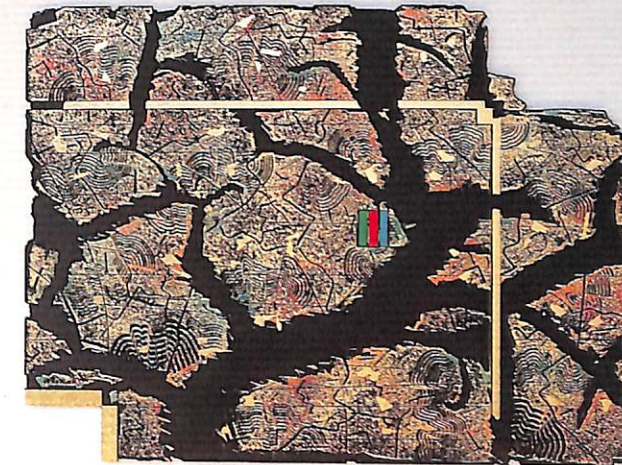
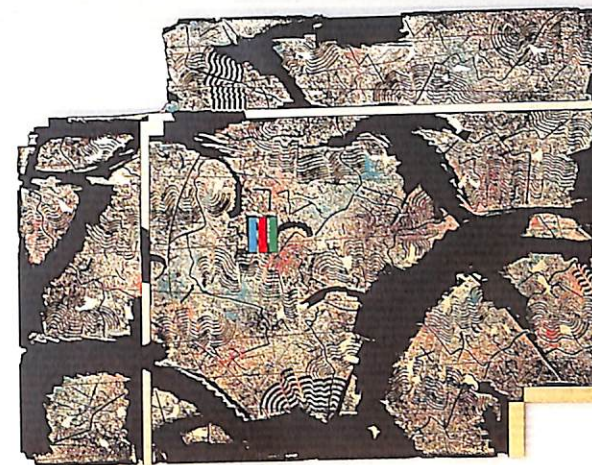

FRAGMENTS SERIES III - 13/33, 1990
ACRYLIC EPOXY AEROSOL PAINT ON METALLIC PAPER MOUNTED ON PAPER
78 x 110 CM/30 11/16 x 43 5/16 IN.

FRAGMENTS SERIES III - 14/33, 1990
ACRYLIC EPOXY AEROSOL PAINT ON METALLIC PAPER MOUNTED ON PAPER
78 x 110 CM/30 11/16 x 43 5/16 IN.

Rama IX Art Museum Foundation

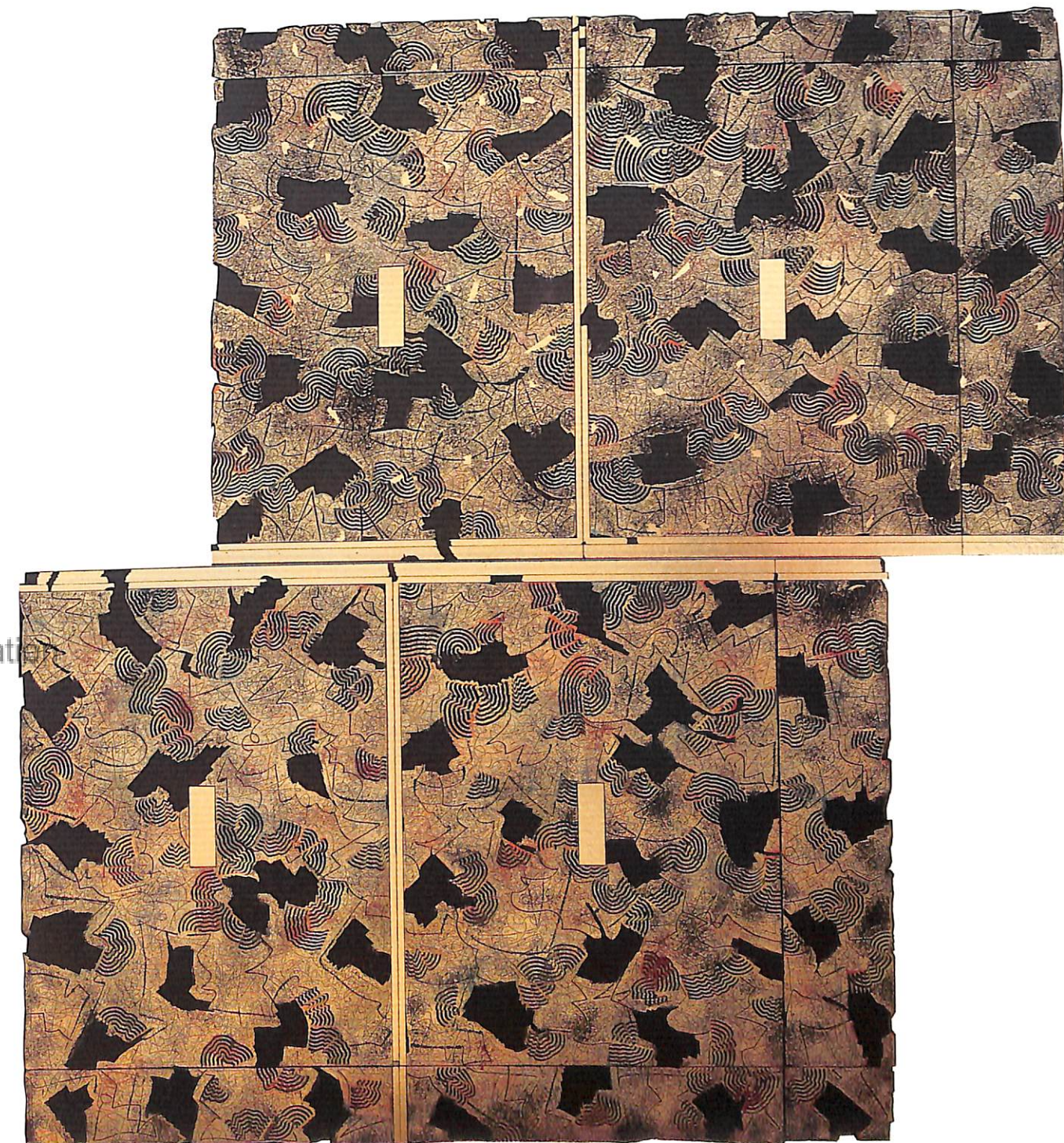

FRAGMENTS OF THE EAST
ACRYLIC EPOXY AEROSOL PAINT ON METALLIC PAPER MOUNTED ON CARDBOARD
140 x 175 CM/55 1/8 x 68 7/8 IN.

FRAGMENTS OF THE EAST 34/33 1990
ACRYLIC EPOXY AEROSOL PAINT ON METALLIC PAPER MOUNTED ON PLYWOOD
166 x 244 CM / 65 3/8 x 96 IN.

IX Art Museum Foundation

FRAGMENTS OF THE EAST 35/33 1990
ACRYLIC EPOXY AEROSOL PAINT ON METALLIC PAPER MOUNTED ON PLYWOOD
158 x 148 x 5 CM / 62 1/16 x 58 1/4 x 2 IN.